

«وقایع اسرائیلی» از مسیر بازنگری تدریجی هلند

در روابط سنتی با اسرائیل گزارش می دهد

چرخش نرم، اثر سخت

سرمایه گذاری مسئولانه اجتماعی

به گزارش رویترز، صندوق بازنشستگی (ABP) که بزرگ ترین صندوق بازنشستگی هلند است، چند روز گذشته اعلام کرد تمام سهام خود به ارزش ۳۸۷ میلیون یورو در شرکت تجهیزات ساختمانی آمریکایی کاترپیلار را به فروش رسانده است. دلیل این اقدام، تأمین تجهیزات توسط این شرکت برای ارتش اسرائیل (IDF) و پیروی از سیاست سرمایه گذاری مسئولانه اجتماعی اعلام شده است. این صندوق که حدود ۵۲۴ میلیارد یورو (معادل ۶۱۵.۴۴ میلیارد دلار) دارایی دارد، پیش تر حدود ۳۸۷ میلیون یورو سهام شرکت کاترپیلار را در اختیار داشت و در پاسخ به پرسش ها درباره تصمیم خود، به سیاست سرمایه گذاری در مناطق درگیری مانند غزه اشاره کرد.

طبق گزارش ها، اگرچه (ABP) سهام کاترپیلار را واگذار کرده، هنوز در اوراق بدهی این شرکت سرمایه گذاری دارد. این صندوق در به روزرسانی پرتفوی سه ماهه خود اعلام کرد سهامش در شرکت های دیگری مثل Booking.com، HeidelbergCement و Altice که توسط شورای حقوق بشر سازمان ملل به عنوان شرکت های دخیل در ساخت وساز غیرقانونی در سرزمین های فلسطینی معرفی شده اند نیز فروخته است. تغییرات در پرتفوی سهام لیست شده، نشان می دهد واگذاری سهام کاترپیلار در سه ماهه دوم ۲۰۲۵ صورت گرفته است.

در بیانیه ABP آمده است: «نحوه سرمایه گذاری ما باید هم بازه مالی مناسبی داشته باشد و هم از نظر اجتماعی مسئولانه باشد. ما فقط شرکت هایی را در پرتفوی سرمایه گذاری خود قرار می دهیم که معیارهای ما را داشته باشند، همچنین تمام تلاش خود را برای تشویق شرکت هایی که از این معیارها عقبند، به منظور رفتار تجاری مسئولانه تر به کار می گیریم. اگر گفت وگوها با این شرکت ها به نتیجه دلخواه نرسد، نهایتاً دیگر در آن ها سرمایه گذاری نخواهد کرد.»

این تصمیم صندوق هلندی پس از اقدامی مشابه توسط صندوق ثروت حاکمیتی نورود در ماه اوت اتخاذ شد. آن صندوق که با دو تریلیون دلار بزرگ ترین صندوق ثروت حاکمیتی جهان محسوب می شود، در همان زمان از شرکت کاترپیلار و همچنین پنج بانک اسرائیلی خارج شد. نهاد نظارتی اخلاقی این صندوق نوروی در آن زمان اعلام کرده بود هیچ شکی نیست که محصولات شرکت کاترپیلار توسط مقامات اسرائیلی در تخریب گسترده و غیرقانونی اموال فلسطینی ها در غزه و کرانه باختری استفاده می شود و این شرکت هیچ تلاشی برای جلوگیری از این موضوع نکرده است.

چشم انداز پیش رو

اگرچه هنوز مشخص نیست سیاست خارجی اتحادیه اروپا در قبال اسرائیل تا کجای می تواند تغییر کند، امانش با بازنگری چون هلند در این مسیر غیرقابل انکار است. چرخش هلند، نه فقط یک تغییر موضع دیپلماتیک، بلکه بازتابی از تحولات اجتماعی، فشارهای حقوقی و دگرگونی گفتمانی در اروپا پس از ۲۰۲۳ است. آینده روابط اروپا و اسرائیل، شاید نه در بروکسل، بلکه در خیابان های آمستردام، مادرید و دبلین شکل بگیرد؛ جایی که سیاست خارجی بیش از گذشته به صدای مردم گره خورده است.

تحریک مکرر آن ها به خشونت شهرک نشینان علیه فلسطینی ها، درخواست برای گسترش غیرقانونی شهرک ها و حمایت از پاک سازی قومی در غزه اتخاذ شده است. همچنین سه مجوز صادراتی برای ارسال قطعات ناوگان دریایی به اسرائیل را لغو کرد و هشدار داد شرایط بحرانی غزه ممکن است منجر به سوء استفاده از این تجهیزات شود.

او در گفت وگو با خبرنگاران گفت: «من آنچه را در غزه می گذرد می بینم؛ حملات به شهر غزه و همین طور آنچه در کرانه باختری اتفاق می افتد؛ از جمله تصمیم ها برای ساخت وساز در منطقه مورد مناقشه (E1) و بیت المقدس شرقی.» به گزارش استف فاسن، خبرنگار الجزیره از برلین، فلدکامپ اخیراً با فشارهای فزاینده ای از سوی نمایندگان پارلمان، به ویژه احزاب مخالف، مواجه بوده است؛ نمایندگانی که خواهان اعمال تحریم های شدیدتر علیه اسرائیل بودند. هرچند فلدکامپ چندی پیش ممنوعیت سفر برای دو وزیر اسرائیلی را اعمال کرده بود، اما ادامه حملات ارتش اسرائیل به غزه و تشدید درگیری ها باعث افزایش مطالبات برای اقدامات قاطع تر شد.

فاسن افزود: «فلدکامپ خواستار تعلیق توافق نامه تجاری میان اتحادیه اروپا و اسرائیل شده بود، اما از اینکه آلمان مانع پیشبرد این پیشنهاد می شود، به شدت ناامید بود؛ همچنین پارلمان هلند بر این باور بود که کشور نباید منتظر تصمیم جمعی اروپا بماند و باید به طور مستقل تحریم هایی را علیه اسرائیل اعمال کند.»

هلند جدید؛ بازیگر تازه نقش در بلوک منتقدان

با ورود دیوید فان ویل به وزارت خارجه، رویکرد تندتری در پیش گرفته شد؛ ممنوعیت واردات کالا از شهرک های اسرائیلی در سرزمین های اشغالی، اقدامی که نه تنها از منظر حقوق بین الملل، بلکه به لحاظ سیاسی نیز جسورانه تلقی می شود. این موضع جدید، هلند را به جمع کشورهایی چون اسپانیا، ایرلند و بلژیک اضافه کرده است؛ بلوکی تازه تشکیل شده در اتحادیه اروپا که رویکردی منتقدانه تر و برآمده از اصول حقوق بشری را در قبال اسرائیل دنبال می کند. هرچند حمایت هلند می تواند وزن سیاسی این بلوک را افزایش دهد، اما آشکاف میان اعضای اتحادیه اروپا با برجاست. آلمان، اتریش و برخی کشورهای اروپای شرقی هنوز از اسرائیل دفاع می کنند و مانع تصمیم گیری جمعی در سطح اتحادیه می شوند. این تنش در زمانی رخ می دهد که انسجام سیاسی در اروپا - به ویژه با توجه به جنگ در اوکراین و رقابت های ژئوپلیتیکی - بیش از هر زمان دیگری اهمیت دارد.

تحول سیاست رسمی هلند بدون تغییر در فضای عمومی ممکن نبود. از یک سو، طبق نظرسنجی روزنامه (Volkskrant) و مؤسسه Ipsos در آوریل ۲۰۲۵، ۵۴ درصد خواهان اتخاذ موضعی انتقادی تر از سوی کابینه نسبت به اسرائیل بوده اند (در مقایسه با ۴۷ درصد در نظرسنجی پیشین). علاوه بر این، ۲۷ درصد از افراد گفته اند که هیچ حمایتی از موضع فعلی دولت ندارند (در مقایسه با ۱۹ درصد یک سال قبل). از سویی دیگر، احزاب چپ گرایی مانند (Groen Links)، حزب کارگر (PvdA)، حزب دموکرات های ۶۶ (D66) و (DENK)، بیش از پیش حقوق فلسطینیان را در سیاست خارجی اولویت داده اند و روایات غالب میانه رو را به چالش کشیده اند.

در پی شکست تلاش ها برای اعمال تحریم های شدیدتر علیه اسرائیل، وزیر امور خارجه هلند، کاسپار فلدکامپ از سمت خود استعفا داد؛ اقدامی که به یکی از مهم ترین بحران های سیاسی اخیر در دولت موقت این کشور انجامید. او پیش تر با اعمال ممنوعیت ورود برای دو وزیر راست گرای اسرائیلی و تعلیق چند مجوز صادراتی مرتبط با تجهیزات نظامی، تلاش کرده بود سیاست هلند را به سوی پاسخ گویی سخت گیرانه تر سوق دهد؛ اما با مخالفت متحدان دولتی و فشارهای خارجی، این اقدامات ناکافی باقی ماند. استعفای او و کناره گیری دسته جمعی وزرای حزبش، زمینه را برای تغییر مسیر سیاست خارجی فراهم کرد.

زهرا صامی

از همراه تا منتقد؛ چرخش هلند در قبال اسرائیل و بازتاب آن در اروپا

تا همین چند سال پیش، هلند در میان کشورهای اروپایی یکی از حامیان کم خاشیه تر و وفادارتر اسرائیل به شمار می رفت؛ از به رسمیت شناسختن زودهنگام اسرائیل در سال ۱۹۴۹ گرفته تا حمایت های دیپلماتیک در محافل بین المللی، اغلب تحت تأثیر روایت هایی از همبستگی تاریخی پس از هولوکاست و باور به ارزش های دموکراتیک مشترک. اما آنچه امروز در سیاست خارجی هلند جریان دارد، تفاوتی چشمگیر با گذشته دارد و شاید نشانه ای از آغاز یک تحول گسترده تر در سیاست خارجی اروپا. نقطه عطف را شاید باید در جنگ غزه و پیامد های انسانی آن جست و جو کرد؛ در جایی که بحران انسانی عمیق، نگرانی های حقوق بشری و فشار فزاینده افکار عمومی، دولت هلند را به مسیری سوق داد که پیش تر بعید به نظر می رسید.

نشانه های آغاز یک چرخش

تحولات از زمستان ۲۰۲۳ سرعت گرفت؛ زمانی که دادگاه تجدیدنظر لاهه، صادرات قطعات جنگنده های F-35 به اسرائیل را به دلیل مشارکت در جنایات جنگی متوقف کرد. این تصمیم حقوقی، اولین هشدار جدی به دولت بود که حمایت های سنتی دیگر قابل دفاع نیستند. در ماه های بعد، فشارهای سیاسی از درون پارلمان و جامعه مدنی، دولت را به بازنگری در مواضعش واداشت.

استعفای فلدکامپ؛ مخالفت ها

و فشارهای سیاسی بر سر تحریم ها علیه اسرائیل

فلدکامپ، عضو حزب میانه رو متمایل به راست «فراردا اجتماعی نو» (NSC) به دلیل عدم توافق بر سر «اقدامات معنادار» و مواجهه مکرر با مخالفت هم حزبی هایش درباره تحریم های موجود، از سمت خود کناره گیری کرد. در پی استعفای فلدکامپ، تمامی وزرا و معاونان حزب نیز به نشانه حمایت از او، از دولت موقت کناره گیری کردند. از جمله اقداماتی که او در مدت مسئولیت خود در پیش گرفت، می توان به ممنوعیت ورود برای دو وزیر افراطی کابینه اسرائیل، بتسال اسموتوچیچ و ایتمار بن گویر اشاره کرد. به گفته وی، این تصمیم بر اساس